

75ste vergadering

Woensdag 4 juni 2003

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 133 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Albayrak, Algra, Aptroot, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Van As, Atsma, Van Baalen, Bakker, Balkenende, Van Beek, Blok, Blom, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Bos, Van den Brink, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Van Dijken, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duyvendak, Eerdmans, Eijsink, Eurlings, Ferrier, Fierens, Van Geel, Geluk, Van Gent, De Graaf, De Grave, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Van Heteren, Hirsi Ali, Van der Hoeven, Hofstra, Hoogervorst, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Kalsbeek, Kamp, Kant, Van der Knaap, Koenders, Koopmans, Kortenhorst, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Van der Laan, Leerdam, Van Lith, Marijnissen, Mastwijk, Van Miltenburg, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Nicolaï, Van Nieuwenhoven, Nijs, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Rambocus, Remkes, Rijpstra, Ross-van Dorp, Rouvoet, De Ruiter, Rutte, Samsom, Schreijer-Pierik, Schultz Van Haegen-Maas Geesteranus, Slob, Smits, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Terpstra, Timmer, Tjon-A-Ten, Tonkens, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verburg, Verdaas, Vergeer-Mudde, Verhagen, Vietsch, Van der Vlies, Vos, B.M. de Vries, J.M. de Vries, K.G. de Vries, Van Vroonhoven-

Kok, Waalkens, Weisglas, Wijn, Wilders, De Wit, Wolfsen en Zalm,

en de heer Donner, minister van Justitie.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Hessels, Adelmund, Dubbelboer en Smeets, wegens bezigheden elders;

Timmermans, wegens verblijf buitenslands;

Tichelaar, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, de minister-president in de gelegenheid te stellen de regeringsverklaring af te leggen op woensdag 11 juni aanstaande te 11.00 uur.

Verder stel ik voor, dezelfde dag het debat daarover te laten aanvangen waarbij voor de sprekersvolgorde de begrotingsvolgorde wordt gehanteerd.

Daarnaast stel ik voor, de spreektijden vast te stellen op 10 minuten per fractie.

Vervolgens stel ik voor, op verzoek van de vaste commissie voor Financiën de wens te kennen te geven nadere inlichtingen te ontvangen over:

- het voornemen de Belastingdienst de agentschapstaken te verlenen (28389, nr. 5);
- het instellen van een agentschap Domeinen en Roerende Zaken (28884).

Ook stel ik voor, toestemming te verlenen tot het houden van wetgevings- c.q. notaoverleg met stenografisch verslag op:

dinsdag 10 juni 2003:
- van 10.00 uur tot 23.00 uur van de vaste commissie voor Europese Zaken over het Herziene ontwerp-Constitutioneel Verdrag van de Conventie over de toekomst van de Europese Unie;

maandag 16 juni 2003:
- van 11.15 uur tot 16.00 uur van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de wetsvoorstellen Onderzoeksraad voor veiligheid (28634, 28635);

maandag 23 juni 2003:
- van 10.00 uur tot 16.00 uur van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat over de PKB luchtvaartterreinen Maastricht en Lelystad (28730).

Het woord is aan mevrouw Van Nieuwenhoven.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter. Is 10 minuten spreektijd per fractie niet wat weinig

Voorzitter

bij de regeringsverklaring? Ik hoor de heer Rijpstra nu achter mij zeggen dat het een korte verklaring kan zijn. Hij kan het wellicht weten, maar wij weten dat niet. Dus wij verwachten er heel wat van.

De **voorzitter**: Neen, ik vind 10 minuten per fractie niet zo weinig.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Voorzitter. U heeft geen voorstel gedaan over het tijdstip waarop u het debat over de regeringsverklaring wilt laten aanvangen.

De **voorzitter**: Uiteraard zo snel mogelijk. Ik zou mij kunnen voorstellen dat we direct na de regeringsverklaring een lunchpauze van drie kwartier houden en dat we die verlengen met nog eens drie kwartier, waarna begonnen kan worden met het debat. Dat zal dan ongeveer om twee uur zijn, maar het is niet precies aan te geven. Het hangt natuurlijk ook van de fracties op dat moment af hoeveel behoefte er bestaat aan schorsing.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ook een korte regeringsverklaring kan zeer veelzeggend zijn. Ik vraag niet om ellenlange spreektijden, maar het lijkt mij toch wel goed als de verschillende voorzitters in staat zijn om iets van een betoog op te bouwen en dat ze zich niet behoeven te beperken tot een opsommerige verklaring waarin ze alle maatschappelijke onderwerpen snel de revue laten passeren. Ik zou toch willen pleiten voor 15 minuten spreektijd per fractie.

De **voorzitter**: Ter vermindering van misverstanden: er wordt in dit debatje en dus ook in de Handelingen gesproken van een korte regeringsverklaring, omdat iemand zo-even vanuit de zaal riep dat die kort zou zijn. Mij is dat in ieder geval niet bekend. Dus mijn voorstel heeft niets te maken met de lengte van de regeringsverklaring, want die ken ik gewoon niet. Volgens kent overigens niemand die nog, aangezien die er nog helemaal niet is.

Luisterend naar mevrouw Van Nieuwenhoven en mevrouw Halsema, zijn er mijns inziens twee mogelijkheden. Tegen mevrouw Halsema zeg ik dat het wat mij betreft akkoord is om uit te gaan van 15 minuten spreektijd per fractie maar dan wordt de spreektijd-

verdeling wel als volgt: CDA, PvdA en VVD 15 minuten en de overige fracties 10 minuten. Of ik stel voor om alle fracties 12 minuten spreektijd toe te bedelen. Ik zou zelf willen opteren voor dit laatste voorstel. Misschien is het niet verstandig om het hardop te zeggen, maar als de 12 minuten om zijn en het er bijvoorbeeld 13,5 worden, dan zal ik ook niet meteen al te streng zijn.

Ik constateer dat de Kamer zich met mijn voorstel kan verenigen om de spreektijd per fractie op 12 minuten te bepalen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Halsema.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ik verzoek u om het verslag van het algemeen overleg over de JBZ-raad van gisteren toe te voegen aan de agenda voor de plenaire vergadering van vandaag. Morgen begint deze raad in Luxemburg. Ik heb er behoefte aan om een motie in te dienen waarin de minister instructies krijgt voor de onderhandelingen van morgen en overmorgen.

De **voorzitter**: Ik plaats het woord "instructies" tussen aanhalingstekens.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik heb dat woord bewust gekozen.

De **voorzitter**: Ik plaats die aanhalingstekens ook bewust.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Ik vind het nogal wat dat 150 mensen hun afspraken in het land moeten afzeggen om te stemmen. In het AO heeft de minister heel goed uitgelegd wat zijn standpunt is. Ik weet precies waar het vanmiddag over zal gaan. Dit betreft slechts één punt en op dat punt is de minister bijzonder duidelijk geweest. Dit VAO is volstrekt overbodig.

De **voorzitter**: Ik ga niet in op de inhoudelijke argumenten, maar ik wijs erop dat een eventuele stemming over een uur gehouden kan worden. Dit is een geagendeerde Kamerdag en ik kan mij niet voorstellen dat er dan 150 Kamerle-

den afspraken in het land hebben. Dat is ook weer niet de bedoeling.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Er is om 14.30 uur een procedurevergadering. In dat kader kan bezien worden of de antwoorden van gisteren wellicht niet voldoen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter. Ik had oorspronkelijk hierbij het woord niet gevraagd. Wij steunen het verzoek van mevrouw Halsema. Tegenwoordig hoef je dat niet meer melden, maar ik heb er toch behoefte aan om te reageren op de woordkeus van de heer Van Haersma Buma. De opmerking dat dit VAO overbodig is, past niet in de werkwijze van de Kamer. Als een fractie vindt dat de Kamer een uitspraak moet doen, dan kan dit in het kader van een VAO. Dat is hier de normale werkwijze. Als die voor de CDA-fractie niet meer geldt, moeten wij het maar eens over verandering van onze werkwijze hebben. Volgens mij kan, zeker binnen de vergadertijd, een dergelijk verzoek altijd gedaan worden.

Mevrouw **Van der Laan** (D66): Voorzitter. Ook wij steunen het verzoek van mevrouw Halsema. Vandaag is de laatste kans om een motie terzake in te dienen. Het besluit wordt morgen in de raad genomen en vervolgens wordt de overeenkomst met de VS getekend.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Ik ben blij dat de heer Van Haersma Buma mij even herinnerde aan de ommissie in mijn verzoek. Er moet inderdaad vanmiddag ook gestemd worden. Ik wil tegen de heer Van Haersma Buma zeggen dat het ons werk is om vanmiddag aanwezig te zijn en om te stemmen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit VAO te houden onmiddellijk na afloop van het debatje over de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. Ik dring erop aan, het zeer beknopt te houden. Het is met dit warme weer wat gek om te zeggen dat het "kerstregime" of "Van Nieuwenhovenregime" zal gelden. Het gaat echter puur om het indienen van moties en de eventuele reacties moeten zeer kort gehouden worden. Aansluitend kan er dan gestemd worden. Ik schat dat dit zo tegen 14.15 uur of 14.30 uur zal kunnen.

Voorzitter

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Duyvendak.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Voorzitter. Morgen is er van 10.00 uur tot 14.00 uur een algemeen overleg over de hervorming van het Europees landbouwbeleid. Ik weet niet hoe het loopt, maar ik kan mij goed voorstellen dat mijn fractie er behoefte aan heeft om moties in te dienen. Daarover moet in ieder geval voor aanvang van de Landbouwwraad van woensdag en donderdag aanstaande gestemd worden. Ik begrijp dat dit een lastig verzoek is omdat het morgen geen Kamerdag is. Ik vraag toch om een oplossing, wellicht in de vorm van een zeer kort VAO.

Mevrouw **Verburg** (CDA): Voorzitter. Het is volstrekt ongebruikelijk om nog voordat een algemeen overleg heeft plaatsgevonden, op voorhand het voorzoek te doen het verslag ervan op de agenda te plaatsen. Ik vind het onwenselijk, want dan kun je net zo goed het algemeen overleg overslaan. Ik voel er niet voor om hiermee akkoord te gaan.

De **voorzitter**: Ik onderschrijf wat mevrouw Verburg zegt, omdat wij in het Presidium de afspraak hebben gemaakt dat de leden niet vóór algemene overleggen een VAO aan mogen vragen of zelfs maar aankondigen. Die afspraak is aan alle leden bekendgemaakt. In dit geval zal de heer Duyvendak echter zeggen dat dit de laatste regeling van werkzaamheden is voordat de Landbouwwraad wordt gehouden. Er is derhalve nota genomen van zijn verzoek.

Nu kom ik echter terug bij hetgeen de heer Van Haersma Buma heeft gezegd bij het vorige punt: ik heb grote aarzeling om morgen, een dag die op dit moment geagendeerd staat als een zogenoemde agenda-vrije Kamerdag, voor dit ene onderwerp de Kamer bijeen te roepen. Aangezien deze raad volgende week woensdag en donderdag plaatsvindt, voel ik er – hoe slordig het misschien ook is op de dag van de regeringsverklaring – meer voor om de pauze tussen de regeringsverklaring en het debat daarover te gebruiken voor dit korte VAO, mocht er dan nog behoefte aan bestaan. Dit is mijn voorstel.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Bedankt voor dit voorstel. Ik kan mij hierin vinden, maar ik heb wel behoefte om iets tegen mevrouw Verburg te zeggen. Ik weet niet zeker of het komt tot een VAO. Ik hoop dat minister Veerman de voorstellen van de fractie van GroenLinks over zal nemen. Ik voelde mij echter gedwongen om dit te doen, er geen regeling van werkzaamheden meer is voordat de Landbouwwraad begint. Van het Presidium heb ik begrepen dat die afspraak in dat geval niet geldt. Die geldt alleen als je het al weet en er nog een regeling van werkzaamheden is.

De **voorzitter**: Hierover is nu voldoende van gedachten gewisseld. Ik stel nogmaals voor, de lijn van mevrouw Verburg te volgen in dezen. Wat dit specifieke verzoek betreft, hebben wij nu een afspraak gemaakt.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdende het voorstel om de regering te verzoeken, advies te vragen aan de Raad van State over de interpretatie van artikel 137, vierde lid, van de Grondwet (28600-VII, nr. 50).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, overeenkomstig het voorstel van de commissie te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van het lid Karimi c.s. houdende het voorstel om advies te vragen aan de Kiesraad over het initiatiefvoorstel van wet inzake het houden van een raadplegend referendum over het grondwettelijk verdrag voor de Europese Unie (28885, nr. 4).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, overeenkomstig het voorstel van de initiatiefnemers te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Regeling van het conflictenrecht inzake adoptie en de erkenning van buitenlandse adopties (Wet conflictenrecht adoptie) (28457);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap in verband met de totstandkoming van de Wet conflictenrecht adoptie (28458, R1725);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Provinciewet en de Gemeentewet in verband met nieuwe voorschriften voor begroting en verantwoording (28769).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van het Presidium over controle op Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (28833).**

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Voorzitter: Verburg

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter. Wij spreken over de interne commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten die zich met de voormalige BVD bezighoudt. De SP-fractie heeft twee bezwaren tegen de huidige manier waarop deze commissie werkt en opereert. In de eerste plaats is het een aparte commissie bestaande uit de fractievoorzitters van de drie grootste fracties in de Kamer. In de tweede plaats vergadert de commissie in beslotenheid. De informatie die verstrekt wordt, is geheim en er wordt, zoals het Presidium het in de brief uitdrukte, ongeveer jaarlijks verslag gedaan aan de Kamer.

Over de beslotenheid het volgende. In zijn brief lijkt het Presidium de mening over de beslotenheid te koppelen aan de behandeling van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten in 1994, toen de regering stelde: er